

REDACȚIUNEA
Administrațiunea și Văpoștele
Brașov, Piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Borzoși neretrucate nu se
primesc.
Manascripse nu se restituie.
I n s e r a t e
se primesc în Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BPOURI de ANUNȚURI:
În Viena la M. Dukos Nachf.,
Wax, Augenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schielek A. O.
palk Nachf., Anton Ompelik.
În Budapesta la A. V. Golber-
ger, Kasztein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Ersschet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
garnonă pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifă și lavo-
rală. — RECLAME pe pagina
9-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
Abonamente pentru Austria-Ungaria
Pe un an 34 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 30 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-ții colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
Bergului nr. 30. etajul I.
Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esor-
plar 10 bani. — Atât aboni-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 261.

Brașov, Joi 3 (16) Decembrie

1909.

Să te ferească Dumnezeu... Dăm aci fragmentul cel mai elocvent din articolul județii de trib. nal din Szabadka, Adalbert Balog; fragmentul în care vorbește despre presa maghiară și despre curtea cu jurați maghiară. De articol am făcut amintire ieri. Careva dintre acuzații noștri să cetească în fața curților cu juri din Vașarhei, Cluj, sau Oradea-mare, acest fragment:

„Am dovedit în deajuns până aci, că răciră sentimentelor de față, față de mamă, ia M. Haverda, aveau o singură cauză, cea mai urâtă cauză: o speculă ordinară cu moștenirea, și un complot fără suflet, împreună cu ibovnicul. O ființă ca și aceasta nu poate fi justificată, prin nici un fel de analiză a sufletului omenesc.

Oricine trebuie să se ferească a anticipa simpatii într'un caz ca și acesta.

Totuși o bună parte a presei maghiare a ținut să ia parte acuzațiilor, într'un proces atât de greșit, acuzând până și pe un modest membru al Senatului — pe mine, și prin mine întreaga justiție maghiară — cu provocare de scandaluri și calomniindu-ne.

Ca judecător, nu sunt în situație de a cere cercetare în contra mea, pentru a mă justifica.

Să mă apăr? Intentând proces de presă? Să mă ferească Dumnezeu (dacă n-o să mă ferească din bună vreme, ministrul de justiție) și pe mine, dar și pe semenii mei... (II)

Va înțelege deci ori și cine, că atunci când în presa care s'a pus pe lucru din reputeri, nu s'a ridicat un singur glas de apărare pentru judecătoria chemată să facă dreptate, și pentru membrul ei aruncat cu tină — sunt silit să ridic eu acest glas de apărare, acum în fața noiei pertractării, apelând la luarea aminte a oamenilor cinstiți și la simțul lor de dreptate!...

— La alte locuri înzadar ai și apela d-le Balog!

Iredentismul gândurilor...

(S) „În Austria toate popoarele sunt acuzate de tradare de patrie. Germanii că ar voi să se unească cu Germania, Cehii că ar voi să se unească cu Rusia, Italienii cu Italia, Sârbii cu Serbia, Românii cu România, etc. etc...” Astfel grăia apărătorul Croaților, Dr. Harpner, la cel mai pasionat proces politic, care s-a desfășurat vreodată în Austria, de când s-a introdus era nouă constituțională, cu sistemul ei nou de justiție.

„Respingeți cu energie acuza iredentismului!” — ne zice aci la noi cel mai nou și fără indoială cel mai sincer „pacifist” Dr. L. Horvath, în broșura sa, în articole, în scrisori, în convorbiri, în public ca și la masa de cafea.

Și noi nu „respingem” „acuza” aceasta. Lăsăm pe fiecare cu gândurile, cu acuzele, și cu bănelele sale. De nepăsători, ce suntem? Nu. De vinovați, ce ne-am simți? Și mai puțin. De ce, dar?

Fiindcă ni-se pare de-adeptul caraghios, — o batjocură — ori ce o pînire de a ne spăla de un păcat, nedovedit încă măcar cât decît, și de a respinge o acuză, gravă ce-i drept, și mincinoasă însă nici decît naivă. Naiv este numai acela, care nu știe încă, cum această acuză de iredentism, e o figură, cu care se dă deodată șah și șeh. Odată dau Maghiarii șah Vienei, altădată dau cu ea vienezii șeh Maghiarilor — ba se întâmplă că al treilea jucător, „chibițul”, dă șah și șeh, deodată la amândoi — numai biata figură cu care se fac aceste manevre, nu știe nimic și nu vrea nimic.

Nici acum nu ne vom mai trudi să respingem acuza iredentismului.

Vom spune numai câteva cu-

vinte sincere, pentru d-l Dr. Horvath, ale cărui intenții bune trebuie să le apreciem.

Va părea o vorbă mare, însă e așa: în monarhia 'ntreagă, mai mult sau mai puțin, toate popoarele au aspirații iredentiste, Cehii, Rutenii, Italienii, Sârbii, Croații, Germanii, chiar și Maghiarii. — numai Românii nu au!! Cei din Ungaria, ca și cei din Austria (bucovenieni) de-opotrivă.

Iată, procesul Friedjung, aduce descoperiri senzaționale, dovedite de mult, dar numai acum dovedite, despre felul cum știu să lupte Slavii de sud, pentru idealul lor național. Cei din monarhie, ca și frații lor din țările vecine, în Balcaii ca și în Monarhie, deopotrivă.

S'a descoperit însă vre-odată la Românii din Monarhie, un complot, o conspirație, o bombă, o organizație? Nu, nici-odată! S'a descoperit vre-odată la frații noștri din regat poziții în budget pentru deputații noștri, o societate care avea să furnizeze arme, spioni plătiți, ca să tradeze secrete de stat? Nu, nici-odată! Nici măcar în Balcaii n'a lucrat România cu astfel de mijloace.

Avem alt temperament, altă cultură, altă senzibilitate, alta concepție despre cinst și despre cuvânt, decât Slavii de sud — fiindcă avem alte aspirații, alte idealuri!

Da, îl putem încredința cu suflet liniștit pe d-l Horvath, și pe cei câțiva soți de convingeri, ce-i va fi având, că avem cu desăvârșire alte aspirații și alte idealuri.

Vom fi primiți poate cu neîncredere.

Ni se citează uneori cuceririle efemere ale lui Mihai Viteazul, ca în-tăele încercări de-a realiza visu-, —

sau mai bine zis, chimera — Daco-României. Dar cine mai vede în cuceririle domnitorilor din veacul de mijloc, tendințe politice, idealuri naționale? Cuceririle lor, „Sfreifzugurile” lor, (vorba cronicelor nemțești) absolut n-aveau alt scop, decât a câștiga noi teritorii subjugate, și a înmulți numărul celor ce plătesc biruri frumoase!!

Ni se citează cuvinte de-ale bărbatilor de stat din România. Ei bine, tot așa s-ar putea cita cuvintele altora, pentru contrariul. Și, vai, de câte-ori nu, cele mai multe cuvinte „înlăcărâte”, ce se citează pentru a sprijini acuza iredentismului — au fost rostite numai în momente de ne-seriositate, și le-a dat indemn numai un joc ușuratic, în lupta de partid!... O luptă națională, a poporului întreg, sau cel puțin o mișcare mai trainică și adâncă nici-odată nu s-a pornit în Regatul liber, pe urma acelor cuvinte înlăcărâte, sub steagul acelor cuvântători înlăcărâți.

Ciudat! Nu s-a făcut o mișcare iredentistă, nu s-au făcut nici măcar încercări de unire națională, în revoluția din 1848/49 — cele mai priel-nice timpuri, pentru astfel de mișcări!! — și „acuza” totuși se susține cu îndărătnicie! Sau să se fi descoperit de atunci incoace vre-o mișcare iredentistă, vre-un complot, vre-o conjurație, — măcar vre-un singur om, propagând cu vorba cel puțin, necum cu arma, visurile sale iredentiste — dar nici atâta nu s-a descoperit.

Și totuși noi suntem cei mai primejdioși dușmani ai monarhiei, și ai „unității statului maghiar” în acelaș timp. (Măcar dacă ne-ar da mâna să fim.) Totuși să respingem cu energie acuza iredentismului; noi!

În adevăr, ar fi caraghios.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Teatrul Național.

Viforul.

Piesă în 4 acte de B. St. Delavrancea.

În sfârșit »Viforul« a început. Ne fu dat să vedem și această a doua parte din trilogia prin care d-l Delavrancea și-a propus să ne dea cea mai însemnată epocă din trecutul românesc. »Viforul« este cea mai bună dramă scrisă până acum în românește.

Îți vine să te îndoiești de rezultate, de obicei, când auzi de planuri mari de a eterniza, în forme de artă, și prin mai multe opere, o idee, o epocă — și ești silit să te îndoiești chiar și atunci când e vorba de o personalitate ca aceea a d-lui Delavrancea, mare nuvelist odată, apoi om politic, avocat și mare orator, iar acum, (numai acum) scriitor dramatic.

Dar fie, că azi nu ne mai putem în-doii! »Viforul« e un pas înainte în literatura noastră dramatică și un pas însemnat față de »Apusul de Soare«.

În »Apusul de Soare« — numele ne-c spune — e vorba de apus. Vitejiile lui Ștefan, viața lui de ctitor, de părinte bun și drept al Moldovei ca și al norodului întreg, nu sunt trăite, nu le vedem pe scenă; ele se povestesc numai. Suntem la sfârșitul domniei Voivodului moldovean. E su-

ferind și, deși se mai bate odată, se apropie însă grabnic de mormânt — iar de pe marginea acestui mormânt vedem în-ai-poi și lupta dela Baia, și pe cea dela Cosmin; vedem pe acest Voivod al miciei Moldove, »mic de stat, dar mare la suflet«, înfrângând în două rânduri, cu păstoriile munților și copii săi de casă, puterea uriașă a Semilunei, stăpânitoare în trei continente.

Aceasta e scăderea mai însemnată a »Apusului de soare»: povestirea. Ea are un rost covârșitor în actul I, dar tot mai neînsemnat în cele următoare.

Această scădere — lipsa de acțiune — n-o găsim însă în »Viforul« (care pornește napraznic și vifor rămâne), decât într-o măsură pe care abia o simțim icicolea.

Viforul ca să rămână o lucrare dramatică de seamă, are calitatea de căpetenie: intriga.

Dela început se ivește conflictul dramatic și d-aci conflictele vin unul după altul sau se nasc unul dintr-altul. Conflict între Doamnă și Domnul, care preferă în locul frumoasei și buneii fiice a lui Neagoe al Munteniei pe o Poloneză travestită; conflict între Divanul boierilor și Domnul svăpăiat, invidios și rău, care vrea să-l nesocotească și să-l înfrângă — și apoi multe conflicte ivite la căderea fiecărui cap prețios și nevinovat. Tragicul are un-ori o desfășurare atât de netărmurită și

de puternică, încât devine sguditor și une-ori chiar penibil pentru spectator. Unele păreri — fără dreptate — îl găsec în aceste părți brutale.

Ștefăniță intră în conflict cu toți din jurul său, până și cu gloria bunicului Ștefan și a tatălui Bogdan. E înconjurat de boieri crescuți în școala de înțelepciune și de fapte mari a lui Ștefan cel Sfânt: hatmanul Luca Arbore, vornicul Cărabă, postelnicul Luca Cărbă și alții. Ștefăniță e mic, e cel mai mic la suflet din cele trei generații de Mușatini, următorii marelui Ștefan. E iubitor de plăceri și vin — și nesocotește pe Doamnă; e ambițios și răsbunător — și vrea să facă răboiul regelui polon, fiindcă refuzase să se înru-dească cu el.

Pe boieri îi urăște fiindcă n-au încredere în el, în înțelepciunea și vitejia lui, fiindcă se opun la proiectul răboiului cu Polonia. Îi urăște fiindcă trăiesc cu mințea în vremile de glorie ale Domnilor înaintași. Îi urăște îndeosebi pe Arbore, cu cuvântul greu, cu copiii vrednici și viteji.

Invidiază pe cel mai mare fecior al hatmanului, pe Cătălin, care lasă în urmă pe Domn la călărie și la țântirea cu arcul. Cătălin e hărbatul Oanei (fiică naturală a lui Ștefan și mătușa lui Ștefăniță).

La o vânătoare face să fie prăvălit Cătălin într-o prăpastie de un tâlhar plătit.

De aici dramatismul se deslănțuie cu o vioiciune și o putere covârșitoare. Dă vale, Domnul urmărește mișcările tâlharului de pe creastă și, din călărie în care îl vede pe Cătălin prăbușindu-se, inima i se ușurează puțin: începutul a fost făcut — și un păcat naște altul. Ucigașul, sosit spre a primi cealaltă jumătate din răsplată, capătă în schimb lovitura de moarte a lui Movilă.

La chemarea prelungă a buciunelor, vânătorii încep să se adune: toți boierii Divanului, pe lângă mulți țărani și ostași. Prin ostași vine svonul care umple de groază: Cătălin, căpitanul copiilor de casă, s-ar fi prăbușit de pe creasta îngustă a stâncei în adâncul prăpastiei.

Bătrânul hatman Arbore, care sosește îndată, înțelege că ar fi vorba de o nenorocire, dar nu se îngrijeste de nici unul din feciorii săi, cari știu să înfrunte ori-ce primejdie. În curând însă Cătălin e adus pe targă de frații mai mici.

Durererea hatmanului e de nedescris — și, în redarea acestei dureri, adevărate și zguduitoare a bătrânului tată, Nottara a atins culmea.

Pentru Oana, moartea lui Cătălin e un mister — îndură lovitura cu resemnare creștinească. Ba încă găsește cuvinte de mângâiere pentru Doamna părăsită, care însă bănuiește și apoi află secretul morții lui Cătălin. Oanei i-e groază să creadă că Ștefăniță, nepotul crescut a sâni, ar fi putut să răpească zilele bunului ei Cătălin.

D-l Dr. Horvath, ne cere înainte de toate sinceritate, și are dreptate. Sinceritatea asta, — lipsa ei — a pricinuit până acum cele mai multe rele. Față de cine să fi fost noi însă sinceri? Față de cine-ți anticipează neîncrederea de la început, și simțindu-se *deocamdată* tare, și-ar exploata numai sinceritatea? Nu; firea Românilui e alta. Când vede că n-are încotro, o ia cu gluma, și dacă mai vede că cineva se sperie de-o tufă, sugubet cum e, numai decât face din tufa codru. Așa a făcut și cu tufa irendentismului. Am făcut un sistem politic, din un vis naiv, ca să speriem pe cel tare, dar sperios. Atât.

Dar acesta n-a fost vre-odată mai mult decât un *irendentism al gândurilor* și nicicând n'a fost un *irendentism al faptelor*. Iși avea și își are cauzele lui și acea gândire, sau mai la drept *visare* iredentă, dar e așa de ușor a o înabuși, înabușindu-i cauzele. Ca orice visare, ca orice ideal, și aceasta își are cauzele ei materiale. Înlăturate acele cauze, nu mai există nici visarea, nici idea, nici idealul. Căci noi suntem numai departe inrudiți cu Slavii de sud, și ținem cam mult la numele de „europeni“.

Poate vom mai vorbi despre aceasta.

Eri s-a intrunit la Sibiu consistorul arhidiececan, pentru a se sfătui și a lua hotărâri cu deosebire în chestia catehizării. Dacă nu s-a făcut multă vorbă în jurul acestei intruniri a consistorului național, e simplu de tot: consistorul își are precizat de mult punctul său de vedere, de la care este hotărât a nu se abate, fiindcă nimic nu-l poate abate. Este foarte justă părerea aceluia, cari spun, că din consistor nu trebuie să se dea nici un răspuns, să nu se facă nici măcar amintire de anularea deciziei congresuale, deoarece acea anulare nu se referă nici cătuși de puțin la dispozițiile luate de consistor. Pe cât suntem informați, majoritatea consistorialistilor este de această părere, și vor sărui să se ia cu unanimitate aceasta atitudine demnă.

Alegerea de la Caransebeș. În o parte a presei maghiare, din anumite *»isvoare«* s-au răspândit știri calomnioase despre alesul cel nou, d-l Dr. Miron E. Cristea, la episcopia din Caransebeș. Fel de fel de scornituri s-au dat în lume, despre niște pretinse discursuri agitatorice, rostite, ci-că, de Dr. Cristea, pe timpul expoziției din București, al căror manuscris (?), s-ar găsi în saltarul ministrului de culte.

Partea cea mai mare a presei maghiare a rămas însă neutrală, iar unele ziare (ca și cele din Viena) scriu favorabil despre noul alesul episcop. »Alk.« de pildă scrie: »La ministerul de culte îl cunosc

prea bine pe acest tânăr și inteligent preot, umblat mai des pe-a-olo, și nizuît totdeauna a găsi o cale de împăcare între guvern și biserica sa. Este cunoscut bine pentru tactul și abilitatea sa. Actele despre cari se vorbește, numai falșuri pot să fie. Ele sunt opera suspectă a unor figuri decăzute. Pe cât știm, însuși ministrul este pus în curent cu munca de sobol, și cu intrigele sistematice ale aceluia, cari căutând să discrediteze pe cei mai buni ai naționalităților, au discreditat numai vaza și influința statului maghiar«.

— Ni se spune, că aceste rânduri din »Alk.« le-ar fi inspirat Dr. E. Babeș. Și dacă n-a făcut-o aceasta numai din ură față de ceilalți, constatăm cu plăcere că — și-a găsit în sfârșit rolul cel adevărat!

O rugăminte către guvernul României. Tot mai puțin se fac ziarele, cari ne soseser cu România. Din numeroasele publicații cotidiene ce apar în București și celalalte orașe, nu ne mai sosește decât »Voința Națională«, toate celelalte sunt oprite de guvernul ungar: și »Universul« și »Adevărul« și »Minerva« și »Viitorul« și »Secolul« și »Conservatorul« și toate celelalte. Chiar și »Voința Națională« de multe-ori nu ne sosește câte două-trei zile...

Indrăsnim să adresăm guvernului României o rugăminte: să intervină prin organele sale pe lângă ministerul nostru de externe, decorat cu ordinul Carol, să intervie să se caseze ordinațiunile cari opresec intrarea în Ungaria a ziarului din România, după cum nu e oprită intrarea în România a nici unuia dintre numeroasele ziare ungurești, cari scriu despre România și poporul românesc într-un ton atât de injurios.

Iar dacă intervenția aceasta n-ar avea rezultatul dorit, guvernul României, credem, va ști să aperse interesele presei românești — profitând de cele mai severe arme de retoriune... și închizând și el granițele României, pentru a sili astfel presa ungurească să-și ridice și ea glasul în favorul libertății pe presă.

— Această rugăminte o adresează »Tribuna« dela Arad. Ne grăbim a ne alătura și noi la rugăminte confracților noștri!

»Die Zeit« arată despre convenția comercială între România și Austro-Ungari, că trebuie să se voteze neapărat, deoarece guvernul a făcut agrarilor concesie înseamnă, aducând legea pentru ajutorarea creșterii și vânzării vitelor. Coroana și moștenitorul tronului sunt foarte angajați în această chestie, care nu mai suferă nici o zăbavă. Pe lângă asta trebuie să se țină seamă de oareșicare gravitate în privința politicii externe. Ori ce opunere parlamentară care ar împiedeca votarea convenției cu România, nu ar lovi numai parlamentul sau guvernul, dar chiar de-adreptul Coroana. Ce urmări amenință, se vede din faptul că arhiducele moștenitor, în audiența din urmă la împărat, a vorbit stăruitor de toate eventualitățile ce se pot ivi. În cercurile politice bine informate se întreabă, ce formă ar lua relațiile cu par-

lamentul, dacă nu s-ar grăbi a regula chestia comercială și deci ar face Coroana de minciună și totodată ar lucra împotriva conducerii politicii externe.

Alegerile din Spania. Alegerile municipale din Spania s-au petrecut în liniște, afară de Bilbao, unde s-a produs o încăierare și au fost 25 de răniți și sunt 60 de persoane arestate. După rezultatele cunoscute până acum, alegerile municipale sunt un triumf pentru liberali și pentru republicani în toate orașele mai importante din Spania. În capitală au fost aleși 13 liberali, 12 republicani, 2 conservatori și un catolic.

Scrisori din România.

D-l Maiorescu sărbătorit la Iași.

Foarte frumoase manifestații de simpatie și recunoaștere, poate chiar mai frumoase și mai mari decât la București i s-au adus d-lui Titu Maiorescu, la Iași, orașul unde pe vremuri închegase și conduse gruparea Junimei. Serbările au început la primărie, au continuat la școala normală (pedagogie) la liceul-internat, și s-au sfârșit cu o deosebită pompă, la Universitate.

A vorbit primarul Gane, vechiul scriitor junimist, apoi profesorii universitari Dr. Bogdan, Găvănescu, P. Rășcanu, Dr. Riegler, L. Cosmovici și A. D. Xenopol.

Dr. Bogdan a zis între altele:

»Aici în Iași și-ai început cariera profesională atunci când nu aveai încă vârsta de 30 de ani și din nefericire un timp prea scurt ai început a lumina cu vasele d-tale cunoștințe tineretului de atunci, care grație imboldului ce i-ai dat, a dat cu timpul profesori universitari cari stau astăzi alături de d-ta. Dar era prea mult pentru Iași; în grădina-i abia răsarită nu putea să rămână un om de valoare d-tale, se părea că este prea strâmt câmpul în care se sămănase firul ce trebuia să încolțească mai târziu.«

Vorbind apoi despre activitatea sărbătoritului la Universitatea din București, oratorul spune: »Timp de 40 ani cu autoritarismul tinereții de atunci, iar mai pe urmă cu puterea omului matur și a talentului, ce posezi, ai ilustrat prin farmecul prelegerilor catedra ce ai ocupat cu atâtă demnitate, făcând din cursul d-tale un sacerdotiu, iar din catedră un apostolat. Și acum — spune oratorul — ce-și mai putea spune pentru a-ți exprima în cuvinte ceea ce simte sufletul meu. Uită-te în jurul d-tale, privește și citește în inimile tuturor, d-ta care cunoști atât de bine sufletul și inima omenească și vei vedea scris sentimentele înălțătoare de care cu toții astăzi suntem însuflețiți...«

D-l P. Rășcanu a vorbit despre »Junimea«, acea »Academie din Iași« fără statute, fără fonduri și fără diurne, din care făceau parte afară de academicienii junimiști de azi și P. P. Carp, V. Pogor, M. Eminescu, V. Conta, A. Lambrior, Gh. Panu și alții, așa că »extensiunea universitară« de care se vorbește atât de mult astăzi e vechie în Iași și a fost introdusă

de d-l Maiorescu cu 47 de ani în urmă, așa că Iașul care nu mai era capitală politică, era ceea ce ar trebui să fie deapărarea: capitala intelectuală a României. Vorbind despre activitatea d-lui Maiorescu ca director al colegiului național, d-l Rășcanu, care era pe atunci în clasa VI, arată cum d-l Maiorescu a pus la rânduială pe profesori, chiar și pe neastâmpărații Hajdeu, care nu voia să știe nici de orar, nici de program și care făcea în clasa V un curs de arheologie și în clasa VI Istoria literaturii engleze, în loc de Istoria Universală.

Oratorul insistă apoi asupra marelui lupte pe care d-l Maiorescu a dus-o în timp de 30 de ani în contra nulității și mediocrităților, cari aveau nădejdea nelună de a se pune în fruntea direcțiunii dezvoltării culturale și lupta și mai aprigă purtată cu energie extraordinară, contra celor care se atingeau de limba românească: »limba cântecelor populare, acel odor nestimat pe care țărânul român l-a cioplit, l-a făurit, l-a perfecționat în curs de 1500 ani, încercare care dacă ar fi izbutit, ar fi avut drept rezultat desfacerea poporului românesc în două: sus intelectualii, cu o limbă latino-germano-franceză și jos țărâni, desfacere fatală tocmai când străinul ca un clește puternic ne străngea din două părți, Bucovina și Basarabia.

D-l Rășcanu încheie cuvântarea expunând primejdia în care se afla Unirea în 1866, după ce comitele de Flandra a refuzat Coroana României; arată curajul d-lui Maiorescu, care în întrunire publică și în »Vocea Națională« a luat cu energie apărarea Domnului străin, ceea ce a avut de rezultat ca mișcarea separatistă dela 3 Aprilie să aibă un sfârșit ridicol.

D-l Titu Maiorescu mulțumește profesorilor și publicului ieșan pentru manifestația de simpatie ce i s-a făcut. Eram de 22 de ani, spune d-sa, când mi-am început cariera de profesor, după care am fost numit director și profesor la academia Mihăileanu, azi liceul Național.

Făcând parte dintr-o comisie de examinare cu G. Mărzescu, am constatat că învățământul primar, în special gramatica se preda foarte prost. Am vorbit cu Odobescu, pe atunci ministru al cultelor, pentru a fi director la școala normală, unde am făcut mai multe cărți didactice pentru învățământul primar.

Era în primăvara anului 1862, an în care s-a întâmpiat un șir de fapte istorice, printre care a treia aniversare a Unirii și plecarea din Iași spre București a membrilor funcționari, care a lăsat în capitala Moldovei un mare gol.

Cam aceasta era situația, când eu și un grup de tineri doritori de muncă, am hotărât să scoatem revista »Convorbiri« în care am anunțat în primul număr pe toți autorii români că li se vor publica gratuit toate operele lor.

Printre aceia cari au beneficiat de avantajele acelui anunț, a fost și d-nsul nostru matematician d-l Spiru Haret.

D-l Maiorescu termina mulțumind profesorilor și publicului ieșan pentru manifestația de simpatie ce i s-a făcut și care i-a pricinuit o adâncă mulțumire și mângâiere sufletească.

După ce însă crede, e destul să i se arate chipul lui Ștefăniță — și înnebunește.

Dar lui Ștefăniță tatăl îi pare mai mare piedică decât fiul. Arată divanului (act. III) o scrisoare (scrisul lui Arbore e atât de bine imitat încât acesta îl recunoaște de al său), prin care hatmanul chiamă pe Petru Rareș, fugar în Polonia, să ia tronul Moldovei. Scrisoarea ar fi fost luată dela un călăreț ucis în drum de ostași. Boerii nu-l cred vinovat pe hatman. Domnul nesocotind divanul, care are dovezi, osândește singur la moarte pe Arbore. Mai apoi, fără să se lase înduplecat de rugămintele Doamnei, osândește și pe cei doi copii ai hatmanului.

Boerii să strâng la Arbore și o luptă grozavă se încinge între Domn și oaste pe de o parte și boerii și populația Sucevei de alta. Boerii predați sunt aduși la castel. Cu toate rugăciunile Doamnei se taie capul la încă 6 boieri. Acum pare sătul de omor, dar vine și rândul lui: e otrăvit de Doamnă, care vrea să scape țara de viforul, care răsturnase ori-ce piedică.

*

»Viforul« e o bucată întreagă; e o piesă în care dramaticul crește pas cu pas, atingând maximum de intensitate în actual al treilea, intensitate, care se menține aproape egală în al IV-lea. Sfârșitul piesei ne pare natural. E sfârșitul lui Ștefăniță, viforul.

Dar din această luptă dintre eroii, dintre elementele piesei, ne rămân caractere

tere întreg zugrăvite și cu rost întreg în desfășurarea dramei.

Arbore, caracterul zămislit de epoca de glorie a Moldovei, care învinge și durerea de tată în teama morții amenințătoare, e personificarea înțelepciunii și a patriotismului. Cuvintele rostite de el la adresa Domnului, după pronunțarea osândeii, întregesc, în chip fericit, acest cel mai de seamă caracter al piesei. Din bogăția acestui caracter ca și din aceea a nobilului și viteazului Cărbăb și a altor boieri încă (Troțușianu, Secuianu, Condea, Cârje, Șarpe) răsare acumă mai mândră decât în »Apus de soare« personalitatea lui Ștefan cel Mare — și nu e o scenă mai de seamă, în care să nu apară umbra marelui și seninului Ștefan.

E o scenă de o putere dramatică rară aceea în care Oana (d-na Bărsan) află secretul morții lui Cătălin și înnebunește; apoi nu mai puțin aceea, când nebuna intră în sala castelului, unde Domnul îl acuză și osândește pe Arbore. Aiurările nebunei fac o impresie reală și mișcătoare. Aceste aiurări însă nu mai au același efect în actual IV, când se repetă prea des și în mod izolat, fără destulă legătură cu acțiunea tot mai vie și mai concentrată a sfârșitului.

Un alt caracter rar, deplin și indispensabil în dramă e Doamna Tana, din care d-șoara Tina Barbu a făcut cea mai bună creațiune din câte a avut până acum. Această femeie, după ce e silită să re-

nunțe la iubirea soțului, își uită de sine și se alătură boierilor vrednici, cari vreau să mântue țara. Pentru fiecare osândit întrebuințează toată puterea sufletului ei (înplorările și lacrimile ei) iar când e vorba să se piardă cel din urmă (cel șase boieri) durerea și mila ei o aruncă de gâtul lui Cărbăb, care pleacă la moarte sărutat de Doamnă.

În rolul lui Ștefăniță, Liciu ne-a dat pe omul timpului în toată intensitatea cruzimii, dar indeosebi lupta pe care trebuia să o dea cu sine însuși atunci când era vorba de a da călăului semnalul uciderii.

Mișcările sale atunci când din tereastră face semn călăului să lovească, contractarea mușchilor feței te fac să aștepti cu o groază aproape reală căderea grea a toporului...

»Osânda« Căsguuitoare durere revarsă acest poet pe care îl scoate Doamna Tana la cea dintâi cădere de topor!

Spre a face o completă dare de seamă a acestor drame, ar urma să insist încă asupra multora din momentele ei.

Dar drama e însoțită ici-colea și de unele licăriri vesele, sunt câte-va scene dintre Domn, Movilă și Mogărdici, un bețivan caraghios, atașat pe lângă Domn și pe lângă pivnițele domnești. Aceste colțisoare senine din cuprinsul piesei, aceste linii pronunțate vesele, cari pentru prima dată se ivesc în activitatea literară a d-lui Delavrancea, cadreză foarte bine cu ca-

racterul de un tragic prea apăsător al dramei.

Aceste raze slabe de lumină printre multele deslănțurii ale furtunii, dau mai multă putere și poezie »Viforului« și totodată recrează sufletul spectatorului.

Aceiași limbă armonioasă și bogată limbă curată și muzicală a vremii, pe care o vorbeau deopotrivă Domnul, ostașul și robul. D-l Delavrancea debutaseam se va fi ocupat în timpul din urmă de aproape de această epocă, din care avem totuși așa de puține dovezi; altfel nu ni-ar fi dat pe Domnii, vornicii, logofeții, hatmanii, părălabii și ostașii pe cari i-am cunoscut.

În sfârșit drama d-lui Delavrancea a dat câtorva artiști prilejul de a-și face niște creațiuni din rolurile lor (d-l Nottara și d-șoara Tina Barbu) iar încă la câțiva, cu roluri mai însemnate, prilejul de a-și dovedi încă odată puterile: D-na Bărsan (Oana), d-nii Liciu (Ștefăniță), I. Petrescu (vornicul Cărbăb), Brezean (Mogărdici), prea expansiv în jocul din prima reprezentare și mai temperat pe urmă C. Mărculescu (Tugulea-Movilă) și alții.

A fost mult așteptat acest »Vifor« și de bună seamă el, împreună cu puținele opere dramatice românești va îmbogăți multă vreme repertoriul nostru dramatic.

Dar această dramă își va avea partea ei și la educația națională a publicului nostru.

R. Cioflec.

O seară de cunoștință, care a fost ceva mai mult decât atât.

— Raport special. —

În 4 l. c. la 8 $\frac{1}{2}$ p. m. a avut loc seara de cunoștință a soc. acad. social-literare »România Jună« din Viena în hotelul »Riedhof«, sala Nr. 2.

Colonia română, ofiterimea, studențimea precum și numeroși oaspeți distincți s-au prezentat într-un număr, cum nu s-a pomenit în Viena, nici de 20 ani.

Comitetul actual și-a dat silința să încheie tot mai mult rândurile românești și rezultatul dela început pot zice a fost splendid.

D-l președinte cand. med. Vespasian Paulicu-Burlă deschide adunarea, amintind meritele remarcabile pentru neamul românesc ale Dr. A. Bunea, aducând la cunoștință trecerea la cele eterne a acestui valoros membru onorar al societății. Membrii și oaspeții se ridică în semn de doliu. — Face o scurtă privire asupra trecutului apropiat, espune programul comitetului, salută și îndeamnă la muncă și bună înțelegere pe noi sosiții în sânul societății. — Răspunde d-l Rusu, stud. la acad. de export în numele tinerilor noi sosiți.

D-șoara Lazar, priceputa pianistă, esecută câteva arii românești. — Poezia »Clăcașii« de d-l O. Goga, declamată cu simțământ și talent de artist în persoana d-lui Băilă, cons. abs. a produs o adâncă impresie.

A plăcut mult poezia hazlie: »Spaima bărbaților« recitată cu o mică de-o adevărată artistică de d-șoara cons. Ionescu.

În calitate de reprezentant al studențimii spaniole d-l Dr. Bethencourt del Rio salută studențimea română. Limba, frumoasă, soră, deși aproape nimeni nu o cunoștea, o pricepea totuși mai fiecare. — Oratorului i s-au făcut ovățuini entusiaste.

Cunoscuta, artista noastră sibiană, d-șoara Voileanu cântă la pian frumoasă compoziție proprie: »Fantazie românească«.

D-l Dr. L. Popovici vorbește în numele coloniei române și își exprimă bucuria că poate azista la o serbare așa de măreață, ca seara aceasta. Se adresează la noii sosiți și își exprimă speranța, că cultura câștigată la școlile înalte de aici vor prelucra-o în spiritul neamului românesc. Închină în sănătatea lor.

D-l Ionel Crișianu, cons. cântă cu vocea-i plăcută de bariton balada »Stefan-Voda și codrul«, de d-l G. Dima. Acordamentului de pian susținut de d-șoara Voileanu. — Au fost viu aplaudați.

D-l Ţabre multămește membrilor onorari pentru atențiunea dată noilor membrii ord. ai societății și vorbește apoi pe scurt despre unitatea culturală a Românilor.

D-l Banyi declamă cu spirit »Țiganii la bătaie«, de Th. Speranță.

D-l G. Șerbanu, cand. med. cântă »Nu întârzie priu pădure«.

D-l D. Marmeliuc, cand. phil. salută frumoasa cunună de dame, cari ne-au onorat cu prezența lor, ridicând prestigiul zilei.

D-l Trăilă, cand. med. a produs multă voce bună cetind poezii, hazlie bănașene de Dr. A. Gârda.

D-l dep. A. cav. de Onciul resumresultatul muncii politice-culturale a fraților din Bucovina și închină în cinstea armoniei dintre inteligență și opincă.

Prin graiul limpede, bogat în frumoase figuri stilistice a d-lui S. Dragomir drd. în teologie, studenții sosiți dela alte universități ne aduc dragostea lor frățească, râvna spre muncă, și căldura inimii pentru tot ce e românesc.

D-l Marcus, cons. ne delectează cu frumosul tenor cu o doină din Sătmăr, iar d-l Ionel Crișianu cu doine, ca »Lele mor Mario mor« și »Solomoeane Câpitane«.

Cu spirit, și originală a fost predarea d-lui Medrea.

S-au mai cântat din fluiet, doine românești de d-l Băilă.

Fiecare punct a fost răsplătit prin aplauze îndelungate. Atâta bucurie, mulțumire și înțimitate n-am cetit nici odată, de când sunt aici pe fața celor prezenți.

D-șoară a contribuit foarte mult la înălțimea prestațiunilor faptul, că d-șoarele și o-nii dela conservator n-au pregetat s-aducă obolul lor artei românești.

Abia târziu, după miezul nopții, încantați de programul variat, bogat și frumos, s-au împărtășit rind pe rind ducând cu sine amintirile clipelor înălțătoare de manifestare caral românească.

L. Cr.

Dela Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace

Brașov. 1 (14) Dec. 1909.

Alături, în ziua S-tului Andreiu, și-a ținut »Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele« adunarea sa generală, în sala festivă a gimnaziului român. Au fost mai multe dame de față ca de altădată. D-na prezidentă Balașa Blebea a condus ședința. Din raportul general al comitetului, prezentat de Dr. Ios, Blaga, și din cel al casei, prezentat de d-na Virginia Vlaicu, se vede că această Reuniune, unică la noi Români din această țară, progresează frumos, din an în an; împarte ajutoare la văduve sărace și și sporește și fondul menit a se întrebuița, când va fi destul de mare, pentru întemeierea unui azil pentru văduve sărace.

Reuniunea are pentru Săcele un subcomitet condus de d-na preoteasă și de d-l preot Romul Verzea din Satulung.

Anul acesta s-au împărțit văduvelor sărace 710 cor., averea s-a sporit cu cor. 104733. Averea constă: a) din fondul general cu cor. 25,02335, b) fondul Eufrosina Axente Sever cu cor. 218314, c) fondul Elena A. Popovici, cu cor. 104797 și d) fondul Constantin și Victoria Iuga, cu cor. 51271. Averea în total e de cor. 28,76737. În decursul anului s-a primit un dar de 100 cor. dela membrii familiei Const. Iuga de Bacia, din incidentul morții părintelui lor. Adunarea a exprimat mulțumită donatorilor. Reuniunea are 40 membre fondatoare și 96 membre ordinare. În decursul anului s-a inseris membră fondatoare d-na Elena Săbădeanu.

Adunarea a votat mulțumită harnicei casiere, d-nei Virginia Vlaicu și, comitetului i-a dat absolutul. S-a votat bugetul anului viitor cu 1850 la intrate și tot atât la eșite. S-a discutat chestia cumpărării unei case pentru a se pune bază și început unui azil. La propunerea d-nei Maria Băulescu s-a dat comitetului autorizare a cumpăra, venindu-i ocazia bună, o casă și loc potrivit. Pentru cenzurarea scotelilor anului 1909—10 și scontrarea casei la finea anului s-au îndatorat d-nele: Maria Burduloiu, Balașa Vătășianu și Maria Cristan și pentru verificarea sumariului adunării d-nele Maria Băulescu și Ecaterina Bărseanu.

Adunarea a decurs în cea mai frumoasă ordine și armonie.

STIRILE ZILEI.

— 2 Decembrie v.

Zeima Lagerlöff... scriitoarea care a fost distinsă anul acesta cu premiul Nobel pentru literatură, era dascălă la sat, când a scris întâia ei lucrare, prin care s-a ridicat din rândul simplilor muritori. Această lucrare a fost romanul »Fovestea lui Goesta Berling«.

E un roman cam puțin unitar în acțiune, aproape rapsodic, dar tradând cele mai variate calități. Basme de leagăn, fragmente de epopee, lirism, dramă, comedie, toate-toate se găseș în acest roman. Și înainte de toate se găsește un spirit moral și vânjos — spiritul scandinav — și o fantazie poetică și o adâncă cunoaștere a vieții de la țară în Suedia, cari fac din »Povestea lui Goesta Berling« un adevărat roman național.

Are mai cu seamă un talent mlădios ca nime altul, Zeima Lagerlöff. Nu mai e un talent, e un suflet, cum zice un publicist francez.

Apele, codrul, câmpurile de zăpadă, vânturile, acum melancolice, acum selbatice, par-că prind o ființă de om la ea...

După întâiul roman urmară în timp de 15 ani, mai multe volume de nuvele, remarcate fiind mai cu seamă volumul »Reginele din Kunyahalla«, și mai multe romane, ca »Legenda unui vechi părete«, »Minunile lui Anticrist« și »Ierusalimul«.

Petrecuse aproape un an în Sicilia, și acolo scrisese »Minunile lui Anticrist«.

Acolo la sud i-se treziră multe amintiri din țara ei dela nord. Găsi multă asemănare între misticismul și umorul superstițios al țaranului sicilian, și între aceleași însușiri ale țaranului scandinav.

Ierusalimul este dovada acestor asemănări și tot așa »Minunile lui Anticrist«, în care unii văd apoteoza socialismului.

»Minunile lui Anticrist« termină cu pagini înaripate, în cari evoacă figura mare a lui Leo XIII.

»...De ce — întreabă Pontifcele pe părintele Gombo — de ce nu luați în brațe, voi înși-vă, această mare mișcare a poporului, un copil încă în fașe, și de ce n-o duceți la picioarele lui Christos... Lăsați-o să-și facă calea ei în lume. Noi n-avem să ne temem de ea. Când Anticrist va apare în preajma Capitolului, pentru ca să dea năvală asupra Tronului Lumei, noi o să-l ducem în fața lui Christos, și iarăși se va face bună înțelegere între cer și pământ!«

— Am dori ca măcar reclama premiului de 200.000 coroane s-o aducă pe Zeima Lagerlöff mai aproape de inimile Românilor și mai cu seamă de ale Românelor noastre...

Pentru Pomul de Crăciun al întemnițaților am primit dela d-l Ioan Chiroiu, compactor în Brașov 1 cor., dela domnul George Bărsan comerciant în Zărnești 2 cor. D-șoara Dora Mazzuchi trimite 4 cor. — Le mulțumim frumos la toți.

»Cumpăna«. A apărut întâiul număr din revista »Cumpăna«, în formatul Neamului Românesc și cu următorul sumar: D. Anghel și St. O. Iosif — Înainte! (poezie). M. Sadoveanu — Reflexiile unui explorator. A. Mirea — »Cumpăna«, poezie. H. Chendi — Icoana de azi. D. Anghel — Răspuns d-lui C. Dobrogeanu-Gherea. Efemeride. Note și reflexii. Numărul 30 b.

Ar fi grăbit să spunem o judecată pozitivă, la întâiul număr. Însă, »Cumpăna« vorbește în două locuri despre sine însăși în întâiul număr — și asta prea face impresia de revistă începătoare.

Victimele văzduhului. După căpitanul Ferber și Lefebre, o nouă victimă trebuie adăogată la numeroasa listă a acelor cari și-au pierdut viața luptând pentru cucerirea aerului. Biplanul în care se afla curajosul aviator Fernandez în urma unui accident a cărui cauză nu s-a putut fixa destul de bine până acum a căzut de la o înălțime de 15 metri, pe o câmpie a nume »La Brague« din apropiere de Nico unde a avut loc experiența. Motorul răsurnându-se peste Fernandez i-a rupt un picior, o mână și i-a sfărâmat cu desăvârșire coloana vertebrală, așa încât moartea i-a fost instantanee.

Musca de Hessa în Bihor. Nefericitul Bihor a dat de altă belea. Pe lângă tifus, scorbut, scarlatină și mizeria enormă înocopiată cu aceste morburii, vine acum altă calamitate. Încă de astă vară a năpădit sămânătura, infricoșata musca verde (de Hessa), care a contribuit mult prin ravagiile cauzate în sămânături la mizeriile de acum. Pentru anul viitor aceste muște vor forma o adevărată catastrofă, căci ele și-au depus deja larvele în noile sămânături. Guvernul voește să pună astfel capăt acestei plăgi, căci a hotărât întoarcerea tuturor terenelor sămănate, răs-cumpărând paguba oamenilor. De s-ar învoi numai oamenii. Ar trebui ținute prelegeri despre această plagă, pe care poporul românesc din partea locului încă n-o cunoaște.

Aeroplanelle pe scenă. La Lyceum Theatre în Londra, se va juca »Alladin«, întrebuițând și mașini de sburat, sistem Blériot cari vor sbura într-adevăr și nu trase pe funii. Vrajitorul Abanazoi va fura pe Badrabadur (prințesa) și va zbura cu ea până la polul sud. Shackleton și Alladin, cu aeroplane, îl vor fugări, și vor găsi la pol pe prințesa, sloi de ghiță. Vor topi sioul, vor lua fata și vor sbura în aeroplan cu ea. Lyceum Theatre e uriaș.

Accidentul lui Blériot. Aviatorul francez Blériot făcând o ascensiune la Pera în fața unei numeroase asistențe, s-a înălțat cu câți-va metri, aeroplanul însă, luat de vânt, a fost lovit de o casă și distrus. Blériot a rămas neatins.

Mulțumită publică. La petrecerea dată de »Reuniunea pentru biblioteca poporală« din Viștea de Jos, au binevoit a suprasolvi următorii: Dr. George Moldovan, N. Borzea, Dr. N. Șerban, T. Drago-mir câte 10 cor. N. N. din Făgăraș 5 cor. George Borzea 3 cor. Al. Comșea, Aurel Mușat preot câte 2 cor. Reuniunea meseriașilor din Viștea de Jos 4 cor. I. Pura, N. Vas, S. Crișan, V. Vulcan, A. Pop, V. Pop, Nic. Giurca, N. N., N. Kovacs, D. Vasu, G. Șiofariu, El. Benția, G. B. Boeriu câte 1 cor. V. Bucșa 80 bani. I. Fuciu, I. Gal câte 20

bani. Suma totală 7020 coroane. Aducem și pe calea aceasta mulțumită binevoitorilor suprasolvenți. — Comitetul.

Locale. Duminecă după prânz, la orele 6, va ceti o conferență d-l profesor Aurel Ciortea, luându-și subiectul din domeniul astronomiei populare. Dispozițiile de până acuma, rămân.

— Lista vânzătorilor de lemne și lista materialului de vânzare, compuse la cerea ministrului de agricultură, se pot vedea la camera de comerț și industrie.

— S-a găsit un cercel de aur, forma de verigă. Proprietarul să se prezinte la poliție.

POSTA REDACȚIEI.

G. M. — Un singur favor vă putem face, dacă plătiți înainte abonamentul: vă trimitem gratuit ziarul. Și, bineînțeles, vă mulțumim.

Dr. N. N. — De ce nu am dat și noi ca și celelalte ziare biografia nou alesului episcop din diecesa Caransebeșului? Pentru că n-o credem încă încheiată! — Pe lângă toată rezerva ce ni-se impune din mai multe motive, avem cele mai frumoase nădejdi despre continuarea și încheierea biografiei!

N. B. Inidoara. — Vezi, asta-i tonul cel adevărat. Frunțașul gazetar, Dr. Br. a spus la agapa gazetarilor din Sibiu, că pe Român l-a ajutat prin restrictețea vezurilor, darul său cel mare de a rade de năcazurile proprii. Suntem veseli, că, prin umorul celor din urmă rânduri, ne-ați dovedit un astfel de suflet de român, și nu ne temem să vă pierdem, ori cât ați fi ajutat și îmbrățișat de streini. — În cele din urmă veți înțelege și d-voastră, că nu-i pentru noi Români, un tănăr popor de câteva milioane, să ne punem la rivalitate în cele artistice cu vechile popoare, de zeci de milioane, ale apusului. Un artist în adevăr mare, pentru noi ar fi un lux nepermis! Pretențiile prea mari de artă ne-ar face de-a dreptul caraghioși. În direcția aceasta noi trebuie să ne mulțumim cu gloria ce-o câștigă geniului românesc, printre streini, marii artiști de origine românească! — Mult, mult, noroc, și să nu uitiți, să revii din când în când și la noi.

Dela Librăria »Gazetei«

se pot procura

Scrieri literare pentru popor

»Caractere morale«, esemple și sentințe culesse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne de Ioan Popoa. Prețul cor. 2.— b. (cu posta cor. 24 b)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoșe din pământia vieții. . . Prețul 20 b. (cu posta 24 b).

Novela de Sienkiewicz: »Natura și viața«, »Sluga vechi« și »Iancu Muscău«. Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Eyp. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani).

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de G. Sima Prețul 60 b. + 6 bani porto.

Poesii de K. V. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Balade populare de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Români Secoleni. Causale decadenței economice și mijlocele de îndreptare. Disertațiune de Ioan I. Lăpădat. 30 bani plus 5 bani porto.

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

»Năvăliri barbare«, nuvelă de L. Blocaș. Prețul 1 coroa, plus 10 bani porto

»Biblioteca copiilor« vol. II. de A. O. Maior cuprinsul următor:

Moș-Crăciun Iertarea, Cățelul neastamparat, Crin, Floare dalbă, Moș-Stan, Minciuna, Sa-ți fie de învăță-tă, Ionaș, Ariciul, Boeria lui Vasile și Berzele. Această carte scrisă în un limbaj frumos pe 118 pagini hârtie fina este un potrivit dar de Crăciun pentru copii. Costă cor. 1.60 plus 20 bani porto.

Dictionar portativ româno-german-maghiar de H. Schlandt, broș. à . . . — 20 Ediția intrăgă: german-maghiar-român, maghiar-german-român și româno-german-maghiar, broș. la un loc . . . — 60

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons: Dr. Sever Dan.

16,000
părechi se lucrează
în o săptămână.

Nu mai fabricat propriu.

12,000
lucrători
și funcționari.

Deschidere de Magazin.

Aducem la cunoștința Onoratului public, că cu 1 Octombrie a. c. am deschis în **Strada Porții Nr. 8**

Un magazin de încălțăminte

unde se vând

cele mai elegante și moderne ghete, de calitate recunoscută de bună și solidă, cu prețuri foarte ieftine.

Ca reprezentant al nostru este încredințat Domnul **I. D. AVRIGEANU.**

„TURUL“

:: fabrică de încălțăminte, societate pe acții. ::

FILIALA: Brașov, Strada Porții Nr. 8.

110
Filiale
proprii.

Forme probate.

Serviciu
real

Nr. 8841—1909

Anunț de esarândare.

Bunul comasat din comuna Cenade aparținător fondului Bazilican, administrat de Veneratul Conzistor Metropolitan din Blaj, să va da în arândă pe calea licitațiunii publice pe 6 ani succesivi dela 1. Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1916.

Licitarea publică să va ținea în Blaj la 30 Decembrie 1909 st. n la 10 oare a. m. în cancelaria advocațională din curtea metropolitană. Prețul de eslamare va fi 10400 cor. sub care preț de arândă bunul nu să va esarândă.

Condițiunile de esarândare să pot vedea în cancelaria subscrișului și la administrația centrală capitalară.

Cei ce doresc a lua parte la licitație sunt datori a depune un vadiu de 1040 cor. în bani gata ori în hârtii de valoare notate ca bursa din Budapesta.

Oferile e prezentate în scris până la acel termen se vor lua numai atunci în considerare, dacă să vor face pre lângă accludarea vadiului amintit și pre lângă declarațiunea, că oferentele cunoaște condițiunile de esarândare.

Blaj, la 9 Decembrie 1909.

Dr. Iuliu Maniu,
advocat arhidiecezan.

Minunați-vă!

80,000 părechi de ghete
4 părechi numai cu Cor. 8

Din cauza stagnării afacerilor mai multor fabrici am decis a vinde un mare număr de ghete sub prețul lor. Vând 2 părechi ghete bărbătești și 2 părechi ghete cu șirete pentru dame, din piele cafenie sau neagră, cu talpă solidă, fașon nou.

Mărime după număr și cm.
Toate 4 părechi costă numai Cor. 8.—. Trimiterea cu rambursă.

N. DYM,
KRAKAU Josefsgasse 10 BD.

R. TUZA, aurar, Brașov,
24. Strada Michael-Weiss 24.

Mare magazin în:
clădirii de aur și argint,
precum și
: obiecte de aur și argint :
cu preț moderat.

Reparaturile se efectuează prompt și sol d.

Garanție reală.
(872,1—12.)

● Prețuri foarte reduse numai în Novembre și Decembre. ●

Costume dela Izsák 8-50.	ATENȚIUNE!	Rocuri blănite dela Izsák 12.—
Mare vânzare de Crăciun cu prețuri foarte reduse Haine de bărbați și de copii.		
IZSAK HENRICH & Co. Strada Porții 9.		
Rocuri lungi de iarnă Izsák 11.—	Pantalon Izsák 2-75.	Rocuri scurte Micado, Izsák 6-50
Costume de copii 6-50	Rocuri de iarnă pentru copii 7—	Pantaloni pentru copii 2.—

●

AVIZ!

Subscrișul are onoarea a aduce la cunoștința On. public din oraș și provincie, că

ATELIERUL FOTOGRAFIC

:: l'a luat iarăși în regie proprie ::
sub conducerea personală.

Toate lucrările ce se țin de bransa mea, (care a le numi special ar fi de prisos) le voiu lifera cu prețurile cele mai ieftine spre mulțumirea clienților mei.

Atrag atențiunea asupra specialității mele de fotografii în mărime naturală și bust pe Platin veritabil.

Cu toată stima
LEOPOLD ADLER,
Photograf.
Brașov, Strada Porții Nr. 14.

(871,2—12.)

Premiați la 7 expoziții universale cu premiul întâi.

Veritabil numai cu
1860
T.P.A.M.
С. ПЕТЕРБУРГ

**GALOSI SI
SONI**
DE PETERSBURG.

Fabrica l ferează
zilnic 60,000 părechi.

Singurii contrabentți:
MESSTORF, BEHN & Co.,
WIENA I.

Snt de vânzare în prăvălii de ghete
și cu articoli de modă.

„Gazete Transilvaniei“ cu numărul a 10 kieri
se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungerna de pe par-
cul Rudlof și la Eremias Nepoții.

Handwritten signature